

Dr. Andreas von Bonin, Amaryllis Müller, Thomas McGrath, Tuna Tanik és Eugene McQuaid: Az Európai Bizottság közzéteszi a dolgok internetével kapcsolatos ágazati vizsgálat előzetes eredményeit (European Commission publishes preliminary findings of its sector inquiry into the Internet of Things). Lexology, 2021. június 21.

Az interneten keresztül adatokat gyűjtő és cserélő, egymással összekapcsolt eszközök (a dolgok internete – Internet of Things, IoT) – egyre szélesebb körű használata átalakítja fogyasztói környezetünket. Ezek a dolgok egyre inkább a fogyasztók mindennapi életének részévé válnak, ezért a versenyhatóságok igyekeznek megérteni, hogy ez a technológia hogyan működik, és melyek a verseny legfontosabb szempontjai a fogyasztói IoT-térben.

Az Európai Bizottság 2021. június 9-én közzétette a 2020 júliusában indított, a fogyasztói IoT-vel kapcsolatos ágazati vizsgálatról szóló előzetes jelentését, amelyben bemutatja az IoT-ágazat versenyparamétereire (pl. a minőség és a márka hírneve, a kiberbiztonság, az adatvédelmi politika, az ár és a technológiához való hozzáférés), valamint az olyan tágabb témákra vonatkozó első megállapításokat, mint az együttműködési lehetőségek, a szabványosítás és az adatok.

Az ágazati vizsgálat a Bizottság digitális stratégiájának és az IoT-ágazatban folyamatban levő szakpolitikai kezdeményezéseknek a tágabb keretébe illeszkedik. A GDPR¹ sikerére építve, amely globális szabványokat hozott létre, és ösztönözte a nemzetközi együttműködést az adatvédelem terén, az EU arra törekszik, hogy világszerte a digitális politikaalkotás középpontjába kerüljön, többek között az IoT-ágazatban is. A Bizottság „Az európai adatgazdaság kiépítése” című, 2017-es közleményének további célja volt többek között az, hogy „hozzájáruljon az IoT egységes európai piacának megteremtéséhez”.

a) Az IoT-ágazati vizsgálat háttere

Amikor *Margrethe Vestager* kinevezték versenyjogi biztosnak és a „Digitális korszakra alkalmas Európa” biztosításáért felelős ügyvezető alelnöknek, azt a feladatot kapta, hogy a digitális szakpolitikák kialakításához használja fel a versenyjogi biztosként szerzett „általános piaci ismereteit ... a digitális ágazatban”, és arra ösztönözték, hogy használja „a gazdaságunkat és társadalmunkat alakító új és feltörekvő piacokra irányuló ágazati vizsgálatok eszközét”. Ennek eredményeképpen amikor a Bizottság legújabb digitális stratégiáját 2019 februárjában bejelentették, az ágazati vizsgálat elindítását a „tisztes és versenyképes gazdaság” biztosításának egyik kulcsfontosságú intézkedésének tekintették.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

Miután találgatások folytak arról, hogy Vestager melyik ágazatot fogja vizsgálni (a pletykák szerint az autóipar és a bérézési ágazat adatmegosztási gyakorlatait), a Bizottság egy előzetes bejelentéssel közölte, hogy 2020 júliusában ágazati vizsgálatot indít a fogyasztói IoT-ről.

b) Az ágazati vizsgálat hatóköre

Az előzetes jelentés több mint 200 érdekelt fél (köztük nagyvállalatok, kkv-k, induló vállalkozások és szakosodott szolgáltatók) által Európa-, USA- és Ázsia-szerte szolgáltatott információkon alapul, akik a Bizottság által meghatározott négy fogyasztói IoT egy vagy több ágazatában tevékenykednek:

- *Intelligens otthoni eszközök gyártása*, beleértve az olyan szórakoztató termékeket, mint az okostelevíziók és -hangszórók, az intelligens komfort- és világítási rendszerek lakóterek számára, valamint az intelligens biztonsági eszközök.
- *Olyan hangalapú segédeszközök szolgáltatása*, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára a funkciók széles körének elérését, például zenelejátszást, rádióhallgatást, híreket vagy podcastokat.
- *IoT fogyasztói szolgáltatások*, például kreatív tartalomszolgáltatások, információs és keresési szolgáltatások, egészségügyi és fitneszszolgáltatások, közvetítő szolgáltatások (pl. piacterek, autómegosztó szolgáltatások) és vásárlási szolgáltatások *nyújtása*.
- *Viselhető eszközök*, például okosórák és fitneszkövetők, valamint viselhető kamerák *gyártása*.

Az említett érdekelteken kívül a Bizottság konzultált az érintett ágazati szervezetekkel, köztük a nemzetközi szabványügyi szervezetekkel, nonprofit magánszervezetekkel és a fogyasztói IoT-ágazatban működő vállalatok közötti szövetségekkel.

c) Az IoT-ágazat versenyének legfontosabb paraméterei

Az érdekelt feleket felkérték, hogy határozzák meg a verseny legfontosabb paramétereit a fogyasztói IoT-ágazatban. Az előzetes jelentés első megállapításai a következők:

- *A minőség és a márka hírneve*: a legfontosabb paraméterek között szerepel minden fogyasztói IoT-ágazatban, némi eltéréssel az ágazatok között. A Bizottság kezdeti véleménye is az volt, hogy a fogyasztói IoT-ágazatban a minőség a verseny legfontosabb paramétere.
- *Kiberbiztonság*: az IoT-termékek biztonsága és védelme minden fogyasztói IoT-ágazatban fontos tényezőnek számít, különösen az intelligens otthoni eszközök gyártói számára.

- *Adatvédelmi politika*: az adatvédelem a fogyasztói IoT-ágazatban az adat(áramlás)-kezelés szempontjából kulcsfontosságú paraméter, tekintettel az IoT-eszközök vagy -rendszerek által létrehozott személyes adatok védelmének fontosságára.
- Az *ár* fontos – bár az érdekeltek ezt a fogyasztói IoT-ágazat legtöbb szegmensében kevésbé fontos versenyparaméternek tekintik.
- A *technológiához való hozzáférést* számos válaszadó a fogyasztói IoT-ágazatba való belépés és/vagy terjeszkedés feltételeként jelölte meg. A válaszadók közül sokan jelezték, hogy a következő három évben más fogyasztói IoT-ágazatokba való belépést és/vagy terjeszkedést terveznek.

d) Az előzetes jelentésben azonosított tágabb témák

Az IoT-ágazati felmérés válaszadói számos tágabb témát határoztak meg a hatékony verseny biztosítása tekintetében. Ezek a következők:

- *Együttműködési lehetőségek*. A fogyasztói IoT-ágazat jelentős számú különböző szolgáltatást, eszközt és technológiát foglal magában, amelyeknek valós időben zökkenőmentesen kell kapcsolódniuk és érintkezniük egymással. A válaszadók ezért a versenyképesség kulcsfontosságú elemeként jelölték meg termékeik IoT-technológiai platformokhoz való hozzáférést és integrációját, valamint az ilyen technológiai platformok funkcióihoz való hozzáférést. A válaszadók szerint a technológiai platformok közötti integrációs követelmények közötti különbségek az IoT-szolgáltatók számára további bonyolultságot és eltérő felhasználói tapasztalatokat eredményezhetnek.
- *Szabványosítás*. Az IoT-szolgáltatók gyakran támaszkodnak harmadik féltől származó technológiára az IoT-szolgáltatások és -eszközök fejlesztése és működtetése során. Az általánosan használt technológiát (pl. szabványokat kidolgozó szervezetek vagy magánpartnerségek/ipari szervezetek) egy adott műszaki feladatra „szabványos technológiaként” jelölhetik meg az együttműködési lehetőségek biztosítása érdekében, vagy egy adott technológia tényleges szabvánnyá válhat, mert nagyszámú felhasználó alkalmazza ugyanazt a technológiát. Az ilyen szabványos technológia lehet nyílt forráskódú vagy (szellemi tulajdon-jogok által) védett. A szellemi tulajdon-jogokhoz való hozzáférés általában jogdíj/licencdíj fizetéséhez kötött, és bizonyos szabadalmakra, például a szabványok szempontjából nélkülözhetetlen szabadalmakra (SEP) a méltányos, észszerű és megkülönböztetésmentes (FRAND) licencfeltételek vonatkoznak (amelyek azonban gyakran eltérő értelmezések tárgyát képezik). A (szabványos) technológiához való hozzáférés széttagolt, összetett és átláthatatlan kerete miatt a válaszadók nehézségekről számoltak be az eszközeik és alkalmazásaik által esetleg szükségessé vált licencvételi kötelezettségek és költségek pontos meghatározásában.
- *Adatok*. Az intelligens eszközök használata révén nagy mennyiségű adat keletkezik. A fitnesskövető eszközök például a fogyasztók egészségi állapotára vonatkozó informá-

ciókat gyűjtenek, az okosórák pedig a helymeghatározással, hívásokkal, naptárral stb. kapcsolatos információkat. A válaszadók arról számoltak be, hogy az IoT-ágazatban az adatokhoz való hozzáférés fontos az optimális/személyre szabott felhasználói élmény biztosítása, az okoseszközök összekapcsolt jellegének elősegítése, valamint az IoT-szolgáltatások fenntartása és fejlesztése érdekében. A válaszadók az adatokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban kihívásokat említettek, amelyeket például az adatgyűjtés módjának különbségei okozhatnak.

e) Következő lépések

Az előzetes jelentésről most további konzultációra kerül sor, és a végleges jelentés 2022 első felében várható. A Bizottság közölte, hogy az ágazati vizsgálat végleges eredményei „iránymutatást nyújtanak majd a Bizottság jövőbeli jogérvényesítési tevékenységéhez”, valamint „beépülnek szabályozási munkájába”.

Dr. Palágyi Tivadar